

TERMÍN: 11.07.2020

xx30045xx
Recenzia A
František Simančík
simancik@up.upsav.sk

*Prosím nezasahujte do tejto tabuľky*RECENZENT/KA (meno a priezvisko, pozícia, inštitúcia): **František Simančík**NÁZOV MATERIÁLU: **Univerzitné vedecké parky a výskumné centrá na Slovensku: Príručka k úspechu**TYP VÝSTUPU*[1]: **Komentár**

(pri spoločných výstupoch uviesť aj typy individuálnych vkladov):

ANALYTICKÝ ÚTVAR, REZORT: **Úrad vlády SR - Inštitút pre stratégie a analýzy**AUTORI/KY: **Natália Cedzová, Veronika Rybanská;**

SPOLUAUTORI/KY: - - ; - - ; - - ; - -

RECENZNÝ FORMÁT*[2]: **1****PRIPOMIENKY:**

P.č	Pripomienka sa vzťahuje k (strana, odsek):	Text pripomienky*[3]	Odôvodnenie pripomienky	Vysporiadanie sa s pripomienkou*[4]
1	1/1	Cieľom budovania UVP a VC síce bolo vytvorenie inovačného prostredia, ktoré by pomohlo premosteniu medzi verejným a súkromným sektorom, treba však poznamenať, že oprávnenými žiadateľmi resp. partnermi nemohli byť organizácie zo súkromného sektora a výzva	Budovanie UVP a VC už nastavením samotnej výzvy vylúčilo z aktívnej spolupráce partnerov zo súkromného sektora, a preto ostalo plne v rukách univerzít resp. SAV. To zásadne ovplyvnilo spôsob budovania a následne udržateľnosť financovania ÚVP a VC.	Pripomienka prijatá a zapracovaná, s. 2.

		bola prakticky nastavená len pre partnerov z akademického prostredia resp. verejnej sféry.		
2	2/1 2/3	<p>ÚVP A VC vznikali v čase akútneho podfinancovania vedy a výskumu z iných dostupných zdrojov, stali sa preto hlavne prostriedkom dofinancovania existujúcich VaV aktivít v akademickom prostredí. Takéto „zameranie“ navyše umožňovali aj požadované merateľné ukazovatele</p> <p>Niektoré nedostatky identifikované NKÚ najmä neefektívne využívanie obstaranej infraštruktúry neboli zapríčinené len prevádzkovateľmi ÚVP resp. VC ale výrazným znížením financovania VaV po roku 2015 aj nedoriešením legislatívnych obmedzení ohľadom možnosti využívania tejto infraštruktúry pre potreby súkromnej sféry.</p>	<p>Merateľné ukazovatele projektov ÚVP a VC, ktoré žiadatelia navrhovali z určeného zoznamu umožnili využiť tieto výzvy na zlepšenie prostredia pre existujúci výskum (zlepšenie priestorových kapacít, nákup modernej infraštruktúry, prechodné zvýšenie finančných prostriedkov na mzdy atď). Slabé zlepšenie inovačnej schopnosti slovenskej ekonomiky a pretrvávajúca absencia spolupráce medzi verejnou a súkromnou sférou vo výskume sú teda prirodzeným dôsledkom nevhodne nastavených parametrov výzvy.</p> <p>Väčšina partnerov v ÚVP A VC budovala infraštruktúru v dobrej viere, že ju bude možné na inovačné aktivity efektívne využiť. Štátom nezvládnutá implementácia projektov ŠF v druhom programovom období bez náhrady, zapríčinila podstatný výpadok financovania vedeckých aktivít z verejných zdrojov, z ktorých by sa nová infraštruktúra dala aspoň udržiavať. Príjmy zo súkromného sektora za využívanie takejto infraštruktúry sú navyše stále legálne neoprávnené.</p>	Pripomienka prijatá a zapracovaná, s. 4.
3	4/1	Možnosť komerčného využívania infraštruktúry zakúpenej z verejných zdrojov sa žiaľ po období udržateľnosti nekončí. Stále ide o verejnú infraštruktúru, ktorej využívanie súkromnou sférou	V princípe je celá infraštruktúra zakúpená z verejných zdrojov určitou formou štátnej pomoci ak sa použije pre potreby súkromnej sféry a preto môže narúšať trhové prostredie. Nariadenie EÚ	Pripomienka prijatá a zapracovaná, s. 4.

		<p>sa za určitých okolností chápe ako neoprávnená štátna pomoc.</p>	<p>takúto pomoc toleruje pri využívaní do výšky 20% kapacity, bez ohľadu na obdobie udržateľnosti projektu. Za určitých podmienok sa toto obdobie končí po časovom odpísaní celej hodnoty zariadenia, čo ale komplikuje situácia ak je zariadenie umiestnené v priestoroch (budovách), ktoré boli z verejných zdrojov vybudované pre potreby inštalácie zariadenia ako vyvolaná investícia (v takom prípade sa štátna pomoc končí až odpísaním týchto priestorov)</p> <p>Obdobie udržateľnosti projektu len limituje čas počas, ktorého sa spôsob využívania zakúpenej infraštruktúry monitoruje (kontroluje).</p>	
4	5/1 7/4	<p>Nie všetky ÚVP resp. VC spadajú pod verejnú správu, tie ktorých žiadateľom bola SAV spadajú pod štátnu správu, čo podstatne diskriminuje tieto centrá pri spolupráci so súkromným sektorom ako aj pri získavaní mimorozpočtových finančných zdrojov. Štátne organizácie na rozdiel od univerzít napríklad nemôžu zakladať start-up podniky ani vstupovať do spoločných podnikov s priemyslom, nemôžu efektívne nakladať s právami duševného vlastníctva, nemôžu získavať úverové zdroje, pracujú s vysporiadaným kalendárnym rozpočtom a pod.</p>	<p>Pri legislatívnych opatreniach treba zásadne rozlišovať medzi možnosťami univerzít (verejných VŠ) a SAV, ktorá je štátnou organizáciou s výrazne limitovanými možnosťami na spoluprácu s priemyslom oproti univerzitám.</p> <p>Vzhľadom na to, že ÚVP a VC kombinujú partnerov z oboch sektorov situácia je komplikovaná celkovo.</p> <p>SAV je hlavným partnerom v 1UVP a 4 VC, v ďalších UVP a VC sú partnermi ústavy SAV.</p> <p>Na reálne sfunkčnenie UVP a VC je preto nevyhnutne potrebná transformácia SAV na verejnú inštitúciu, ktorá bola žiaľ v roku 2018 zmarená.</p>	<p>Pripomienka prijatá a zapracovaná, s. 5.</p>

		<p>Okrem legislatívnych zjednodušení v oblasti verejného obstarávania je preto nevyhnutne potrebné:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uskutočniť transformáciu SAV na verejnú výskumnú inštitúciu - pripraviť legislatívu ohľadom využívania práv k duševnému vlastníctvu vytvorenému v štátnych organizáciách - pripraviť metodiku možností využívania verejnej infraštruktúry pre inovačné potreby súkromnej sféry 	<p>V slovenskej legislatíve nie je upravený postup pri nakladaní s právami duševného vlastníctva DV, ktoré boli vytvorené v štátnych RO resp. PO (napríklad v ústavoch SAV). Vlastníkom týchto práv je de facto štát, organizácia ich len spravuje, nemá na to však zákonom stanovené pravidlá. Táto situácia prakticky demotivuje štátne organizácie k finančne náročnej ochrane DV, pretože nevedia ako s ním vlastne môžu v budúcnosti naložiť a či sa im investícia vôbec vráti.</p> <p>Možnosť využívania verejnej infraštruktúry pre potreby súkromnej sféry, nie je jasne definovaná čo často vedie buď k porušovaniu pravidiel, alebo neefektívnemu využívaniu infraštruktúry. Je nevyhnutne potrebné vytvoriť jasne zrozumiteľnú metodiku na to ako s verejnou výskumnou infraštruktúrou vo vzťahu k privátnemu sektoru možno naložiť</p>	<p>Pripomienka a zapracovaná, s. 7.</p> <p>prijatá</p>
5	5/2 6/1 6/2	<p>Väčšina zamestnancov pracujúcich v UVP a VC sú zamestnancami pôvodných partnerských organizácií a majú teda okrem nových úloh v UVP a VC aj všetky pôvodne povinnosti. UVP a VC prakticky nevytvorili nových výskumníkov len zlepšili podmienky pre existujúci stav.</p> <p>Prijímanie nových zamestnancov bolo možné len počas implementácie projektu, keď boli k dispozícii zdroje na personálne náklady priamo z projektu.</p>	<p>Celkové počty výskumníkov na univerzitách resp. v SAV sa vybudovaním UVP a VC významne nezvýšili, ak tak len prechodne, pokiaľ boli k dispozícii finančné prostriedky z projektov na personálne náklady. Vytvorenie UVP a VC tak paradoxne pre existujúcich vedcov a výskumníkov prinieslo ďalšie byrokratické aj odborné povinnosti v súvislosti s monitorovaním činnosti UVP a VC.</p> <p>Výpadok verejného financovania po skončení projektu navyše nútil výskumníkov počas doby udržateľnosti získavať financie pre potreby UVP</p>	<p>Pripomienka a zapracovaná, s. 6.</p> <p>prijatá</p>

		<p>Následne sa personálna situácia postupne vrátila na pôvodný stav.</p> <p>V budúcnosti je potrebné už pri schválení projektu mať realistický plán ako sa novovytvorené miesta budú po skončení riešenia projektu stabilizovať. Na to musia byť alokované buď dodatočné financie vo verejnom sektore (na VaV aktivity) alebo sfunkčnený vzťah so súkromným sektorom, aby mohol viac financovať VaV aktivity vo verejnej sfére.</p>	<p>a VC z iných zdrojov, pričom možnosti príjmov z privátnej sféry boli do veľkej miery neoprávnené a nové zdroje vo verejnom sektore sa nevytvorili. Dokonca sa v dôsledku zlej politiky nepodarilo využiť ani dostupné zdroje ŠF.</p>	
6	9/2	<p>Záverečné odporúčania sú správne, treba však zdôrazniť prioritu legislatívnych úprav, bez ktorých ďalšie opatrenia nie sú možné alebo efektívne. K zásadným legislatívnym opatreniam patrí najmä určenie jasných a jednoduchých pravidiel možností spolupráce verejnej a privátnej sféry, ktoré by k spolupráci obidve strany motivovali.</p> <p>Pokiaľ sa nenašartuje efektívna spolupráca prinášajúca do výskumu súkromné zdroje je potrebné aby štát navýšil financie do výskumu z verejných zdrojov (alebo vytvoril podmienky na čerpanie ŠF na tento účel), inak sa doterajšie investície znehodnotia.</p> <p>Čo sa týka merateľných ukazovateľov mali by byť orientované na výsledok, ktorý má jasný pozitívny spoločenský dopad (nové ľudské zdroje vo VaV, originalita vedeckých výstupov, zlepšená</p>	<p>Bez jasného definovania oprávnenosti použitia verejnej výskumnej infraštruktúry na inovačné potreby privátnej sféry je budovanie spolupráce iluzórne. Súčasná pravidlá sú extrémne komplikované a nezrozumiteľné, pričom vytvárajú veľkú neistotu, ktorá pôsobí demotivujúco.</p> <p>Na Slovensku inovatívny priemysel prakticky neexistuje (vývoj a technológie sú väčšinou importované zo zahraničia), nedá sa preto v blízkom období očakávať jeho záujem o VaV aktivity na Slovensku.</p> <p>Potreba inovovať je však nezvratná a štát ju musí všetkými prostriedkami podporovať. Dnes má štát pomerne konkurencieschopnú VaV infraštruktúru, ktorú však musí zachovať, prípadne ešte zlepšiť. Pokiaľ nebudú zdroje zo súkromnej sféry musí to zafinancovať z verejných zdrojov s využitím prostriedkov EÚ.</p>	<p>Pripomienka prijatá a zapracovaná, s. 10.</p>

	medzinárodná spolupráca, efektívna spolupráca pri riešení spoločenských problémov).	Účinnosť opatrení by mal kontrolovať vhodne nastavenými merateľnými ukazovateľmi, ktoré by mali reflektovať ciele, ktoré chce dosiahnuť spoločnosť, nielen participujúci výskumníci.	
--	---	--	--

CELKOVÉ HODNOTENIE (recenzent/ka vyplní túto časť po vysporiadaní sa s pripomienkami analytickou jednotkou):

Prezentovaný materiál správne a jasne poukazuje na problematiku udržateľnosti aj samotný koncept vytvorenia UVP resp. VC v minulom programovom období. Navrhuje aj určité generálne platné opatrenia ako postupovať ďalej, aby sa investované prostriedky využili efektívnejšie.

Treba však poznamenať, že úroveň a úspešnosť jednotlivých UVP a VC je rôzna. Bolo by preto vhodné u každého centra komplexne identifikovať čo reálne funguje, aké výsledky centrum dosahuje a akú má perspektívu udržateľnosti a ďalšieho rozvoja. Následne by sa malo rozhodnúť o tom, ktoré centrá sa budú naďalej podporovať a u ktorých sa činnosť utlmí, prípadne ktoré ďalšie sú potrebné a vytvoria sa nanovo.

Vznik UVP a VC pozitívne naštartoval vlnu integrácie VaV pracovísk vo verejnom sektore, v súčasnosti sa však v posilňovaní takto vytvorenej integrácie nepokračuje. Prekladaný materiál poskytuje určitú analýzu prečo to tak je, a ako by to bolo treba zmeniť. Preto ho odporúčam publikovať.

[1] Výber medzi: 1. analýza (komplexný analytický materiál s návrhmi konkrétnych systémových opatrení); 2. komentár (rozsahovo menší analytický materiál venujúci sa konkrétnemu čiastkovému problému); 3. manuál (metodické usmernenie vyplývajúce z potreby zjednotenia procesov a postupov v konkrétnej oblasti).

[2] Formát 1 pre komentár/manuál (2 recenzenti bez povinného odborného workshopu); Formát 2 pre analýzu (3 recenzenti a povinný odborný workshop).

[3] Do tabuľky značiť pripomienky zásadného metodologického a obsahového charakteru (nie štylistické či gramatické opravy).

[4] Vyplní analytická jednotka: pripomienka bola akceptovaná / pripomienka nebola akceptovaná a zdôvodnenie / pripomienka bola čiastočne akceptovaná a zdôvodnenie.